

۱۳۸۸۵۳۵

آینده گردشگری پایدار

چشم‌انداز سیستمی

بازساخت و نوآوری

بم‌دگان:

استفان گربابک

میچل هان

دیوید ویور

مترجمان :

دکتر علی موحد

دانشیار دانشگاه خوارزمی

رضا زارعی

سرشناسه	:	گوسلینگ، استفان، ۱۹۷۰ - م. Gössling, Stefan
عنوان و نام پدیدآور	:	آینده گردشگری پایدار: چشم انداز سیستمی، باز ساخت و نوآوری
مشخصات نشر	:	تهران؛ آذرخش، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	:	۳۶۸: جدول، نمودار
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۵۸۸۱-۳۲-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فنی مختصر
یادداشت	:	فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
یادداشت: عنوان اصلی	:	Sustainable Tourism Futures Perspectives on Systems, Restructuring
شناسه اف ده	:	موحد، علی، ۱۳۴۸-، مترجم
شماره ثبت ملی	:	۳۸۰۵۴۵

آینده گردشگری پایدار استفان گوسلینگ، میجن هال، دیوید ویور

مترجمان	:	دکتر علی موحد و دانا زایی
ناشر	:	آذرخش
چاپ اول	:	۱۳۹۴
شمارگان	:	۲۰۰ نسخه
چاپ و صحافی	:	کهنمویی زاده
قیمت	:	۲۵۰۰۰ ریال

مرکز توزیع: تهران- خیابان انقلاب- روبروی دانشگاه تهران

جنب خیابان دانشگاه - پاساژ فرشته - شماره ۱۳۲۰

تلفن پخش: ۶۶۴۹۳۰۱ و ۶۶۴۱۷۳۴۲ و ۰۹۱۲۷۰۳۵۵۷۶

شابک: ۵-۳۲-۵۸۸۱-۶۰۰-۹۷۸

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱
بخش اول: بنیان‌های نظری: تأملی دوباره در نظام گردشگری.....	۵
۱. چشم‌اندازهای گردشگری پایدار: رویکردهای مربوط به نظام‌ها، تجدید ساختار و نوآوری‌ها.....	۷
۲. سی سال گردشگری پایدار: محرک‌ها، تکامل، معضلات، و آینده.....	۲۵
۳. واکنش‌ها نسبت به گردشگری پایدار و تغییر الگو.....	۴۳
بخش دوم: رسانای نظام گردشگری: نمونه‌های کاربردی.....	۵۳
۴. سکون بیشتر از فعالیت: اتم موجود بر سر راه پیاده‌سازی خطمشی‌های گردشگری پایدار.....	۵۵
۵. حمل‌ونقل و گردشگری در اسکاتلند.....	۷۱
۶. گردشگری و کاهش تغییرات اقلیم: راه‌های دستیابی در ماهیت داده‌های مورد نیاز.....	۱۰۵
۷. مدیریت زیست‌محیطی و نظارت بر عملکرد سازمان‌ها، زنجیره‌ای در نظریه و عمل.....	۱۲۹
۸. اصول پایداری در پیست‌های اسکی: سفری به ارتفاعات.....	۱۶۳
۹. طرح آزمایشی نظارت بر سطح انتشار کربن در جریان برگزاری یک همایش بین‌المللی: روش‌ها، مسائل، و نتایج.....	۱۸۷
۱۰. گردشگری پایدار و اقدامات داوطلبانه در زمینه کاهش سطح کربن: راه یا رصت؟.....	۲۰۷
بخش سوم: نوآوری: چشم‌اندازهای گردشگری پایدار.....	۲۴۳
۱۱. پیاده‌سازی گردشگری پایدار: رویکردی برنامه‌محور.....	۲۴۵
۱۲. برجسب‌گذاری زیست‌محیطی و تجدید ساختارهای مسافرتی: ورود آژانس‌های مسافرتی در کاهش تغییرات آب‌وهوایی.....	۲۶۵
۱۳. حرکت به سمت گردشگری با حداقل سطح کربن: فرصت‌هایی جدید برای زیست‌بوم‌های گردشگری و متصدیان تورهای مسافرتی.....	۲۸۷
۱۴. رهنمودهای حمل‌ونقل پایدار برای متصدیان گردشگری طبیعت‌مدار.....	۳۰۹
۱۵. نوآوری‌های موسسه‌های گردشگری و پایداری.....	۳۳۹
۱۶. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....	۳۵۷

بخش اعظمی از کتاب حاضر، دست آورد نشست تخصصی درزمینه گردشگری پایدار است که در سپتامبر ۲۰۰۷، با حضور طیف وسیعی از کارشناسان و صاحب‌نظران گردشگری پایدار، از رشته‌های علمی مختلف، در شهر هلسینگ بورگ سوئد برگزار شد. هدف از برگزاری نشست یادشده، بررسی -گونه‌ی توسعه گردشگری پایدار، ارائه جدیدترین یافته‌های علمی، و همین‌طور، پیشنهاد راهکارهای مناسب جهت گسترش بسترهای گردشگری پایدار بود. در این کتاب، به برخی از رایج‌کارگاه‌های سه‌روزه نشست، در قالب مجموعه‌ای از مقالات نظری و بررسی دیدگاه‌های مختلف، درزمینه گردشگری پایدار، به‌ویژه، از منظر تحولات جدید مربوط به تغییرات آب‌وهوایی، اشاره شده است. ارائه نمونه‌های واقعی و کاربردی از بخش‌ها و بنگاه‌های فعال درزمینه گردشگری پایدار، و بررسی پیش‌شرط‌های لازم جهت بهره‌مندی از آینده‌ای پایدار، از دیگر موضوعات مطرح شده در این کتاب است.

درواقع، اگر بخواهیم بی‌پرده صحبت نماییم، این کتاب بیانگر این نکته است که مقوله گردشگری پایدار، به‌رغم تمامی تلاش‌های صورت گرفته از سوی بخش بنگاه‌های تجاری جهت پیاده‌سازی اصول توسعه پایدار، غالباً، از حد و اندازه‌های یک مبحث دانشگاهی صرف فراتر نرفته است. مسائلی همچون، افزایش میزان مسافرت‌های سیاحتی در سطح بین‌الملل، توسعه زیرساخت‌های گردشگری، گسترش حمل‌ونقل هوایی همگانی و انفرادی، و اختصاص نواحی وسیع جهت اجرای طرح‌های گردشگری، همانند آنچه در کامبوج و قبرس در حال رخ دادن است، همه و همه، از عدم حرکت نظام تولید و مصرف گردشگری به سمت توسعه گردشگری پایدار حکایت دارد. مضاف بر این، پیامدهای منفی ناشی از تغییرات آب‌وهوایی، بر یا برخلاف ماهیت گردشگری است. نتایج مطالعه مشترک صورت گرفته از سوی سازمان گردشگری جهانی و برنامه محیط‌زیست ملل متحد، از افزایش ۲/۵ برابری انتشار گازهای

سمی ناشی از گردشگری جهانی تا سال ۲۰۳۵ حکایت دارد. عملکرد ضعیف مقوله گردشگری به لحاظ اقتصادی و زیست محیطی، در پیوند با نقش آن در تولید و انتشار گازهای گلخانه‌ای، گردشگری را به یکی از کم‌کارترین بنگاه‌های اقتصادی پایدار مبدل ساخته است (بکین، ۲۰۰۸؛ گوسلینگ و همکاران، ۲۰۰۵؛ گوسلینگ و هال، ۲۰۰۸).

در شرایطی که بسیاری از سازمان‌های فراملیتی همچون سازمان جهانی گردشگری ملل متحد و سازمان جهانی مسافرت و گردشگری، به‌صراحت، دیدگاهی را مورد تهدید قرار داده‌اند که به مدت چندین دهه، گردشگری را صنعتی «بدون دود» و «سفید» معرفی می‌کردند به‌رغم وجود دیدگاه‌های منفی نسبت به گردشگری، معلوم نیست که چرا هیچ‌گونه اقدام عاقلانه و هموسی صورت نمی‌گیرد. سازمان گردشگری جهانی ملل متحد و سایر سازمان‌های صنعتی، به‌رغم اطلاع از تأثیرات منفی صنعت هواپیمایی، به‌عنوان مهم‌ترین عامل تولید و انتشار گازهای گلخانه‌ای، به بهانه فرصت دهی به کشورهای در حال توسعه جهت پیشبرد اهداف اقتصادی خود، سال‌هاست که از اجرای اقدامات کاهنده در زمینه مسافرت‌های هوایی، شانه خالی می‌کنند (به‌عنوان مثال: انجمن هتل‌های کارائیب، ۲۰۰۷). صنعت هواپیمایی، نمونه مناسبی برای بحث و تبادل نظر در زمینه تحولات پایدار به وقوع پیوسته در حوزه حمل‌ونقل محسوب می‌شود. صنعت هواپیمایی برآورد سودآوری متوسط به پایین خود، ناچار است تا بر حجم مسافرت‌های هوایی خویش بفزاید؛ بی‌آنکه از منابع مالی لازم جهت تعویض ناوگان فرسوده هوایی برخوردار باشد (آی‌ری، آی‌تی‌ای، ۲۰۰۷). خطوط هواپیمایی اسکان‌دیناوی، که اغلب، تحت عنوان حامی محیط‌زیست شناخته می‌شود، در آخرین گزارش سالانه خود (ساس، ۲۰۰۸)، بر روی دو گزینه تأکید نمود: تعویض بخشی از ناوگان هواپیمایی به‌منظور صرفه‌جویی ۱۰ تا ۱۵ درصدی در مصرف سوخت، یا، انتشار کشیدن به مدت یک دهه، برای خرید هواپیماهایی که صرفه‌جویی ۳۰ تا ۳۵ درصدی در مصرف سوخت داشته باشند. عبارت بالا، در شرایطی مطرح می‌شود که بر اساس آمارهای موجود (ساس، ۲۰۰۸)، عمر متوسط ناوگان هواپیمایی فعلی، ۳۰ سال برآورد شده است. ناگفته پیداست که نبود امکانات مالی و نرخ اندک نوسازی در ناوگان هواپیمایی، بر جنبه ناپایدار این صنعت و افزایش روزافزون گازهای سمی، می‌افزاید.

باین حال، به نظر می‌رسد که دیگر بخش‌های صنعت گردشگری، توفیق زیادی در عرصه اهداف گردشگری پایدار کسب کرده‌اند. (رجوع کنید به سیمپسون و همکاران، ۲۰۰۸).

به عنوان مثال، گروه هتل‌های اسکандیک، با مجموع ۱۷۰۰۰ اتاق، تقریباً، استانداردهای هتل‌داری را در مورد تمامی هتل‌های خود رعایت کرده است. بخش عمده‌ای از مواد غذایی موجود در فروشگاه‌های زنجیره‌ای، جنبه محلی داشته و در شرایط طبیعی به عمل آمده‌اند. این در حالی است که تا سال ۲۰۲۵، انرژی فروشگاه‌های زنجیره‌ای، به طور کامل، از طریق منابع قابل احیاء تأمین خواهد شد. شرکت مسافربری آوانتی باس در آلمان، از طریق فراهم کردن امکانات لازم برای سفرهای بلندمدت با اتوبوس، مسافرت‌های آسان و کم‌هزینه‌ای را با حداقل میزان آلودگی رقم زده است. شرکت اسکی‌بازی آسپن، نخستین شرکت تفریحی بود که با پیوستن به معاهده آب‌وهوایی شیکاگو، آمادگی خود را برای کاهش نرخ انتشار گازهای گلخانه‌ای اعلام کرد. شایان ذکر است که در حال حاضر، تمامی برق مصرفی شرکت مذکور، از طریق منابع قابل احیاء تأمین می‌شود. در ایپای مرکزی، مقامات هفده شهر از پنج کشور واقع در سلسله جبال آلپ (اعم از اتریش، فرانسه، ایتالیا، و سوئیس)، با تشکیل انجمنی تحت عنوان «انجمن مروارید آلپ» در سال ۲۰۰۰، اقدام به مهیا نمودن وسایل حمل و نقل عمومی پایدار، در کلیه راه‌ها و مسیرهای ورودی و خروجی شهرهای یادشده برای مشتریان خود نمودند. این گونه مثال‌ها و مثال‌های دیگری از این‌دست، از وجود شرکتهای لازم جهت حرکت به سمت گردشگری پایدار حکایت دارد؛ اما، نکته جالب اینجاست که چنین تحولاتی تا چه حد در سطح جهان، گسترده است؟ کتاب حاضر، ضمن تحلیل وضعیت یادشده، به طرح دیدگاه‌های جدیدی در حوزه گردشگری پایدار می‌پردازد.

ویراستاران کتاب، مراتب سپاس و قدردانی خود را از شورای شهر هلسینگبورگ، به خاطر میزبانی و حمایت مالی از برگزاری نشست کارشناسان گردشگری پایدار، اعلام می‌دارند. همین‌طور، جا دارد که از زحمات بنیامین هولزمان در موسسه انتشاراتی روتاج، به عنوان ویراستار رابط، و دو نفر از شاگردان استفان گوسلینگ به نام‌های نادین هک و آجان سادیکویچ، برای کمک‌های بی‌دریغشان جهت قالب‌بندی و پردازش نسخه دست‌نویس، تشکر نماییم. سپاس فراوان، تقدیم به همه ۲۵ کارشناسی که از نقاط مختلف جهان، با شرکت در نشست هم‌اندیشی هلسینگ بورگ، وضعیت علمی حاکم بر حوزه گردشگری پایدار را ارتقاء دادند. در پایان، از تمامی عزیزانی که به هر نحو، به ما در تهیه این مجموعه یاری رساندند، قدردانی می‌نماییم.